

OKUL GÜVENLİĞİNE FARKLI BİR YAKLAŞIM: OKUL POLİSİ UYGULAMASI

Erkan YAMAN¹, Nuray AYAR²

ÖZET

Bu çalışma ile okul polisi olarak görev yapan polis memurlarının okul polisi uygulamasına yönelik algılarının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada, Bursa ilindeki ilk ve orta öğretim okullarında görev yapan okul polislerinden çalışma grubu oluşturulmuş ve bu polis memurlarıyla mülakat yapılmıştır. Nitel araştırma modeli, olgu bilim araştırma deseni ve ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden araştırmanın doğasına uygun olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmada yapı bakımından standartlaştırılmış açık uçlu mülakat; verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden kategorisel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul polisi uygulamasının önemli bir uygulama olmakla birlikte, okul güvenliğinin daha etkin olarak sağlanması için milli eğitim bakanlığına, okul yönetimine, öğretmenlere, ebeveynlere, öğrencilere ve emniyet müdürlüğüne bir takım öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul güvenliği, okulda şiddet, okul polisi

A DIFFERENT APPROACH TO SCHOOL SAFETY: SCHOOL POLICE PRACTICE

ABSTRACT

In this research, a different approach to school safety: school police practices were investigated. The research's been made to examine application the school police perception of school safety and the school police. In this research, had been composed working group with school police who to work to do in elementary and secondary schools. And to had an interview with this police officer. Research qualitative

¹ Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

² Sınıf Öğretmeni

research model, cases of scientific research designs and criteria sampling method was used. In this study, data on from seven school police, developed by researchers form was collected by interview. Content analysis of the data obtained is used in resolving.

Key Words: *School safety, school violence, school police*

1. GİRİŞ

Okul, eğitim sisteminde eğitimin üretildiği yerdir (Başaran, 2000). Bu nedenle bir eğitim sisteminin amacına ulaşabilmesi, o eğitim sistemi içerisinde yer alan okulların amacına ulaşmasına bağlıdır. Bu amacın gerçekleşmesi için gerekli olan ön koşullardan birisi fiziksel ve psikolojik olarak güvenli bir okul ortamının oluşturulmasıdır. Okulların güvenli olması öğrenci, öğretmen, yöneticiler ve diğer okul görevlilerinin sorumluluklarını en iyi bir şekilde yerine getirmelerini sağlar. Güvenlik kaygısı, öğretmenin ve öğrencilerin performansını düşürür (Bahar, 2006).

Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de okul güvenliğinin farklı boyutlarına ilişkin akademik çalışmalar hız kazanmıştır (Ayas, 2008; Demirtaş, 2007; Dölek, 2002; Dönmez ve Güven, 2001; Dönmez ve Güven, 2002; Dönmez ve Güven, 2003; Garcia, 1994; Garza, 2002; Geyin, 2007; Koç, 2006; Nanjiani, 2000; Olweus, 1993; Özer ve Dönmez, 2007; Pişkin, 2002; Satan, 2006; Verdugo, 1999; Yaman, Eroğlu, Bayraktar ve Çolak, 2010). Okullardaki şiddet, saldırganlık, hırsızlık, taciz, zorbalık türü olaylar, öğrenciler ve okul personeli açısından risk oluşturmakta ve aynı zamanda pek çok aile için çocuklarının güvenliğinden endişelenmelerine neden olmaktadır (Verdugo ve Schneider, 1999).

Okul güvenliği, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir (Dönmez, 2001). Okulda öğrenme için uygun bir ortam yaratılmasıdır (Güven, 2002). Çocuk başta olmak üzere okul yöneticileri ve öğretmenlerin ev-okul arasındaki mesafede ve okuldaki geçen zamanı kapsamaktadır. Güvenli bir okul, öğrenci ve öğretmenlerin, gözdağı ve korku olmadan, sıcak ve samimi bir ortamda öğrenebilecekleri ve öğretebilecekleri bir yerdir. Aynı zamanda, davranış beklentilerinin açıkça bildirildiği, sürekli ve adil bir şekilde

uygulandığı, her çocuğun kabul edildiği ve önemsendiği bir okul iklimine sahiptir (Stephens, 1995). Okullarda özellikle son yıllarda artarak devam eden çete bağlantılı suç ve şiddetin önemli etkileri karşısında, okul yöneticileri okullarda şiddeti azaltma ve okul güvenliğini arttırmak için yeni önlemler alma ihtiyacı hissetmektedirler (Huff ve Trump, 1996). MEB ve UNİCEF işbirliği ile 2006 tarihinde İstanbul'da I. Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu düzenlenmiş, MEB ayrıca 2006-2011 yıllarını kapsayacak beş yıllık '*Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji Eylem Planı*'nı devreye sokmuştur. Bu Eylem Planının içerisinde 20.09.2007 tarihinde MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında '*Okullarda Güvenli Ortamların Sağlanmasına Yönelik İşbirliği protokolü*' imzalanmıştır ve '*Güvenli Okul, Güvenli Eğitim Projesi*' hayata geçirilmiştir. Bu projeye okullar ve yakın çevrelerinin tamamıyla güvenli mekânlar haline getirilmesi amaçlanmış ve '*Okul Polisi*' uygulaması yürürlüğe girmiştir. 2009 yılı itibariyle de okul polisliği uygulamasına ek olarak okul irtibat görevlileri uygulaması devreye girmiştir (Sabah, 2009).

Diğer yandan okul güvenliği dört temel boyutta ele alınabilir. Bunlar, *okul ve çevresinin güvenliği* (bina güvenliği, bahçe/çevre güvenliği ve alt yapı ihtiyaçları); *öğrenci güvenliği* (başarıya odaklılık, planlı yaşam, özdenetime sahibi olma, değerlere sahip olma); *aile güvenliği* (aile içi güven, aile içi şiddetin önlenmesi, ebeveyn eğitimi) ve son olarak *toplum güvenliği*dir (medya ve eğitim, okul-çevre işbirliği, okulların toplum tarafından desteklenmesi gibi) (Schneider, Walker ve Sprague, 2000).

İlköğretim ve ortaöğretim çağı çocuklarının ve gençlerinin gelişimlerinin sağlıklı yaşam şartları içinde tamamlamaları, ülkemize ve topluma yararlı bireyler olarak yetişmeleri, '*sosyal devlet*' anlayışının vazgeçilmez bir gereğidir. Okullarda çocukların ve gençlerin güvenli ve huzurlu bir ortamın tesis edilmesine yönelik olarak, koruyucu, önleyici ve destekleyici güvenlik tedbirlerini almak, bu yönde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak Emniyet Teşkilatının temel görevlerindedir (Köksal, 2008). Polisin, okul ortamına katılımı yeni değildir. Polisler, yarım asırdan uzun bir süredir birçok ülkede ve farklı şekillerde okullar ile işbirliği içerisinde faaliyet göstermektedirler (Lambert ve McGinty, 2002). Bu bakımdan

araştırmanın amacı, okul polisi olarak görev yapan polis memurlarının okul polisi uygulamasına yönelik algılarını incelemektir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel desende oluşturulmuştur. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden araştırmanın doğasına uygun olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Diğer taraftan nitel araştırmanın doğası gereği, bu araştırma sonuçları genellenememekte, okul polisi uygulamasına ilişkin derinlemesine veriler sunmaktadır.

Çalışma Grubu

Bu çalışma Bursa'da görev yapan yedi okul polisiyle yürütülmüştür. Polislerin kıdem ortalaması on sekizdir. Parantez içi kodlamada, ilk harf ve rakam görüşülen polis memuru ve sırasını, ikinci rakam kıdemi, üçüncü rakam ise okul polisi olarak görev yılını tanımlamaktadır.

Araştırmada, '*Okul polisinin okul polisi uygulamasına ilişkin görüşleri mülakat formu*' kullanılmıştır. Bu form geliştirilirken ilgili literatür ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi

Mülâkat kayıtları yazıya dökülerek incelenmiştir. Okul polislerinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır.

İçerik analizi, elde edilen ham verilerin anlamlandırılarak belirli bir çerçeve oluşturulması ve beliren durum netlik kazandıktan sonra düzenlenerek kod ve kategorilerin ortaya çıkararak somutlaşmasını sağlamaktadır (Yaman, 2010).

3. BULGULAR

Okul Polisinin Eğitimi

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirilen personelin uygulama öncesi aldıkları eğitimlerin süresi, içerikleri ve şekilleri farklılık göstermektedir. Memurların çoğu eğitimlerini 'Çocuk Şube Müdürlüğü' bünyesinde aldıklarını ifade ederken bazı polis memurları da okul polisi olarak görevlendirildiklerinde özel bir eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin: "Çocuk polisinin yapabileceği görevlerle ilgili kimi zaman bilgi ediniyoruz. Hizmet içi eğitim kurslarında okul önlerinde yaşanan aksaklıkları gidermek için neler yapılabilir, okulla ilgili, çocuklarla ilgili aksaklıklar nasıl tamamlanabilir gibi konuların üzerinde çalışıp bunların cevabı aranır." [P1,13,5]. "Altı ay gibi bir eğitim verildi. Sosyal hizmetlerden ve amirlerden eğitim verildi. İçeriği ise çocuk psikolojisi ve toplumsal olaylar oluşturunuyordu." [P4,27,7]. "Öğrencilerin dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korunması, içeride oluşabilecek olumsuz davranışları önleme, çocukların aile ve sosyal çevresinde olumsuz olarak karşılaşabilecekleri olayları önlemek amacıyla, emniyet açısından tedbirler bizim tarafımızdan alınır." [P6,24,4].

Okul Polislerinde Aranması Gereken Özellikler

Okul polisi olarak görevlendirilen personelin sahip olması gereken kriterler için belli bir ölçüt bulunmamaktadır. Bu durum amirlerin tasarrufunda bulunmaktadır. Okul polisi uygulamasında görevlendirilen personele ait kriterler mülakat yapılan okul polislerinin algılarına göre üç kriterde toplanmaktadır:

1. Anne-Baba Olmak

Okul polisi olarak görev yapan personelin tümüne göre, okul polisinin ebeveyn olması önemlidir. Ebeveyn personelin, çocukların genel ve özel sorunlarını daha iyi bileceği vurgulanmıştır. Örneğin: "Bu görevi yapan arkadaşlarımızın çoğu evli ve çocuk sahibidir. Bir çocukla karşılaştığında, çocuk büyüttüğü için en azından onlarla diyalogda biraz daha yaklaşımı olumlu yönde

farklı olabilir.” [P1,13,5]. “Ebeveyn olmanın artı avantajları vardır. Bir çocuğun eğitim hayatını, yaşadığı sıkıntıları az çok tahmin edebilir.” [P3,18,1].

2. Cinsiyet

Katılımcıların bir kısmı, okul polisinin bayan olmasının sağlayacağı yararlar temas edilmektedir: “Okul polisi, çocuk/genç psikolojisinden anlamalıdır.” [P7,13,5]. “Bir bayan okul polisi de olsa iyi olur. Özellikle cinsel vakalarda kız çocukları bayan polise daha iyi açılabilir. Örneğin biz sadece öğrencilerle uğraşmıyoruz. Okulun kapısına bir psikopat geldi mi onu oradan bir şekilde uzaklaştırmak zorundayız.” [P4,27,7].

Bunun yanında okul polisinin erkek olması gerektiğini belirten personel de olaya şu şekilde yaklaşmaktadır. Örneğin: “Okul polisi olarak görevlendirilecek bayanların ne kadar etkili olabilirliği tartışılabilir bir konu. Bayanların bu konuda çokta aktif olabileceğini düşünmüyorum. Özellikle inisiyatif alınacak bir durumda bayan personel biraz yetersiz kalabilir, erkek personelin daha verimli olacağını düşünüyorum.” [P6,24,4].

3. Donanım

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirmede, kişilik özelliklerine ilişkin ölçütler bulunmamakla birlikte görev dağılımı yapan amir belli hususları dikkate almaktadır. Bunun yanında okul polisleri, sahip olması gereken kişisel özellikleri; ılımlı yaklaşıma sahip, konu hakkında bilgi sahibi, sakin ve sabırlı, çocukları/eğitimi seven, öğretmen ve öğrencilerle diyalog kurabilen, diksiyonu düzgün, hitabeti ve ikna kabiliyeti güçlü, sevecen, şefkatli, çocuklarla empati kurabilen, olgun ve özellikle de çocuk/ergen psikolojisini bilme açısından donanımlı olmasına vurgu yapmaktadırlar. Örneğin: “Personel, öncelikle olgun bir kişiliğe sahip olmalı, özellikle genç psikolojisinden anlamalıdır.” [P7,13,5]. “Amirlerimiz bu konuda daha seçiciler. Örneğin, yaklaşımı daha ılımlı personelden bu ekipleri kurduğunu düşünüyorum.” [P1,13,5]. “Bu konuda yeterliliği olmasına bakılmalıdır. Daha sakin, sabırlı olanlardan seçilmelidir.” [P2,15,5]. “Örneğin, çocukları, eğitimi, okulları sevmesi, genç yaştaki çocuklara yardım edebilmek için ne yapması

gerekiyorsa o konularda gayret gösterecek kişilik özellikleri gerekir. Amirler, öğretmenlerle sağlıklı diyaloga girebilecek, diksiyonunu düzgün ve asabi olmayanları seçerler." [P3,18,1]. "Hitabeti güçlü, ikna kabiliyeti iyi, sevecen yaklaşmasını bilen kişiler seçilir." [P4,27,7]. "Çocuklara karşı şefkatli, empati kurabilen, davranış ve konuşmalarda nazik." [P5,23,5]. "Bir defa işini çok sevmesi gerekiyor, bir de en önemlisi çocukları sevmesi gerekiyor. Bunun yanında örf, adet, yetişme tarzı, daha önce geçirdiği evreler bir emniyet görevlisi için önemli unsurlardır. Tecrübe de bunun yanında önemli bir etken." [P6,24,4]. "Örneğin görev yapan polislerin hepsi belli bir yaş olgunluğunun üstündedir." [P6,24,4].

Okul Polisinin Görevleri

Okul polislerinin günlük uygulamalarından örnekler: "Bütün okullara ait adresleri, öğrenci yapısını belirtebilecek öğrenci sayısını, öğretmen sayısını, okul giriş çıkış saatlerini görebileceğimiz bir listemiz var. Sabah okullarımızın önünde göreve başlıyoruz. Öncelikli sorunlu okullarımızın önlerine gidiyoruz. Rutin olarak en fazla da okul giriş saatlerinde okulun önünde bulunmaya çalışıyoruz." [P1,13,5]. "Okullar eğitime başladığı zaman biz görev alıyoruz. Okullarımız dağıldıktan sonra da görev bırakıyoruz. Yolumuzun üzerindeki okullar hangileriye hepsine gitmeye çalışıyoruz. Okul yönetimiyle görüşüyoruz. Kendilerinin herhangi bir sorunları olup olmadığını soruyoruz. Herhangi bir sorunla karşılaşan öğrencimiz olup olmadığını bulmaya çalışıyoruz." [P2,15,5]. "İnternet kafeleri kontrol ediyoruz. Buraların ruhsatlarını, gelen gençlerin yaşlarını, sigara içilme durumunu, filtrenin olup olmadığını kontrol ediyoruz." [P3,18,1]. "Okul çevresinde satıcılık yapan şahısları okul çevresinden uzaklaştırırız. Okul idarecileriyle görüşerek okul sorunları hakkında bilgiler alıp ortak çözümler üretmeye çalışırız. Okul çevresinde şüphelendiğimiz şahısların yasal çerçeve doğrultusunda üst aramalarını yaparız. Bilgi toplama merkezinden şahıs hakkında bilgi alırız. Ayrıca seminerler de bu konuyla ilgili görevlerimiz arasında. Bir de ilkokullarda devam mecburiyeti var, devamsızlık yapanları tespit edip aileleriyle görüşüyoruz." [P4,27,7]. "Okulda olay çıkarabilecek, uç diye tabir ettiğimiz öğrencileri tespit edip onlarla görüşmeler yapmak, okul idaresi ve rehber öğretmenlerle işbirliği yaparak, onların muvafakati alınarak bu tür çalışmalarını yapıyoruz. Çocuğunun durumunda tedbirler alabilmek için anne-babayla görüşüz ve onları haberdar ederiz. Çocukla görüşmeler yapıyoruz. Ona yardımcı olmaya çalışıyoruz. Psikolojik desteğe ihtiyacı varsa da şubemiz bu tür

çalışmaları yapmakta ve bu konuda başarılı olmaktadır.” [P5,23,5]. “Örneğin kötü alışkanlıklara yönlendirecek kişileri engelliyoruz. Ailelerle görüşüyoruz, suça karışmayı engelleyici seminerler düzenliyoruz.” [P7,13, 5].

Görevli Oldukları Okul Sayısı

Okul polislerinin görevli oldukları bölgeler kapladığı alan itibarıyla büyük, sorumlu oldukları okul sayısı fazladır. Görüşme yapılan okul polislerinin ikisi araca sahipken diğerleri yaya olarak çalışmaktadır. Bu durum bir gün içinde gidebildikleri okul sayısını ve bir okulda olay olduğu zaman ulaşma sürelerini etkilemektedir. Ayrıca okullardaki sorunların varlığı, sayısı, çeşidi de okul polislerinin bir gün içinde gittiği okul sayısını değiştirmektedir. Örneğin: *“Mesela bazı okullarda olayın durumuna göre yarım saat, bir saat kaldığımız oluyor ama on beş, yirmi dakika içinde idarecilerle görüşüp sorununun olmadığı tespit edilirse çıkıp başka bir okula gidiyoruz.” [P1,13,5]. “Ortalama bir günde altı-yedi okul gezebiliyoruz. Görev bölgemizdeki okullarımızın üçte birini gezebiliyoruz. Biz motorize değil de yaya olduğumuz için sürekli yürüyerek gitmek durumundayız.” [P2,15,5]. “Biz yaya değiliz. Çevre kontrol sistemiyle otuz okulu buluyor. İçeri girip yöneticiyle görüştüğümüzde ise günde on beş okulu bulduğu oluyor.” [P4,27,7]. “Ortalama on-on iki okul geziyoruz, özellikle üzerine düştüğümüz okulların bütün giriş-çıkışlarında bulunmaya çalışıyoruz. Anadolu Lisesi tarzındaki okullara ara saatlerde gidip idareye sorun var mı diye soruyoruz.” [P7,13,5].*

Okul Rehberlik Servisiyle İletişim Düzeyi

Araştırma bulgularına göre okul polisleri, öğrenci mevcutlarına göre okullardaki rehber öğretmen sayısının yetersizliğine vurgu yapmaktadır: *“Rehber öğretmen ve müdürlerde telefonlarımız var. Sıkıntı olduğu zaman haber verince gidiyoruz.” [P3,18,1]. “Örneğin, bir okulda iki bin iki yüz öğrenci, bir tane de rehber öğretmen var. Böyle bir okulda risk grubu dediğimiz öğrenci sayısı en az 100-150 civarındadır. Bir rehber öğretmen bu sorunlarla nasıl baş edebilir. Her öğrencinin ayrı bir derdi var. Rehber öğretmenlerin bu sayıyla yetersiz kaldıklarını düşünüyorum.” [P1,13,5]. “Rehberlik derken rehber öğretmenlerimiz, okullarımızın tümünde yok. Ancak aşağı yukarı üçte birinde var.” [P2,15,5]. “Okuldaki sorunlu*

çocuk ve sorunlu aileleri tespit ederek, sosyal hizmet uzmanı gerekiyorsa sosyal hizmetlerden yardım istiyoruz. Yine ekonomik anlamda muhtaç olan öğrencilerin ailelerini tespit ederek belediye, kaymakamlık, valilik, sosyal hizmetler gibi kuruluşlardan yardım alıyoruz.” [P4,27,7].

Okul polisleri, rehber öğretmenlerin çocukla ilgili bilgilerin sır olduğunu gerekçe göstererek, okul polisiyle paylaşmadıklarını ve okul müdürlerinin de rehber öğretmenlerden okul polislerine kendilerinden habersiz bilgi vermeleri gerektiği konusunda uyarmakta olduklarını bu nedenle koordinasyonda sıkıntı çektiklerine vurgu yapmaktadır: Örneğin: *“Özellikle rehber öğretmenler sır saklıyor, o çocuğun anlattığı şeyi ona bir sır gibi kabul edip yansıtmıyor. Okul müdürü de hocam siz rehber öğretmensiniz, benim okulumda benim haberim olmadan polise bilgi veremezsin diyor.” [P1,13,5].*

Okul Yönetimiyle İletişim Düzeyi

Yöneticiler, okullarındaki sorunları kısmen paylaşmaktadır. Çoğu zaman babacan tavırlarla okulun adı çıkmasın, öğrencinin adı duyulmasın gibi koruyucu reflekslerle; kavga, yaralama, esrar, sarkıntılık, etnik milliyetçilik gibi bazı sorunların üstünü örtmeye çalışmaktadır. Çoğunlukla sakladıkları sorunlar okul polisleri tarafından, veli ve karakol gibi yollarla öğrenilmektedir. Okul idareleri ayrıca kimi zaman paylaşmadıkları sorunlar yüzünden zor duruma düşebilmektedir: *“Okulun adı çıkmasın diye konuyu örtmeye çalışıyorlar. Sarkıntılık, bıçakla yaralama, kavga, esrar gibi durumlar olabiliyor. Fakat olayın duyulması ya da haber vermemesi takdirde de kendi hakkında MEB tarafından soruşturma geçiriyorlar.” [P3,18,1]. “Yöneticilerin kişisel yaklaşımı ve bizimle samimiyetlerine bağlı olarak değişebiliyor, sıkıntı yaşandığı oluyor. Bize veli, karakol bağıyla konu aksediyor. Gelin konuyu paylaşın, çözmeye çalışalım, birlikte çözeriz diyoruz.” [P4,27,7]. “Etnik milliyetçilik olayı oldu. Okul içinde sloganlar oldu. Okul idaresi bunları sakladı ama sonra ortaya çıktı. Hoş olmayan şeyler yaşandı.” [P4,27,7].*

Okul Polislerine Göre Yönetici, Öğretmen, Veli ve Öğrencilerin Okul Polisi Uygulaması Hakkındaki Görüşleri

1.Okul Yönetimi

Okul polislerine göre, okul yöneticileri okul polisi uygulamasını olumlu karşılamakta, çalışmaların etkili olduğunu düşünmekte, okul polisi okula gitmediğinde nerde kaldınız diye aramakta, okul polislerinin sürekli okullarında olmalarını istemekte, okul polislerinin araçlı olmamasından şikâyet etmekte, okul polislerinin ödüllendirilmesini istemektedir. Örneğin: *“Bir hafta gitmediğimiz zaman nerde kaldınız diye arıyorlar. Sürekli orada olmamızı istiyorlar. Sürekli olmamız gerekir aslında ama yetiştirebildiğimiz kadar gidiyoruz. Hatta bazı öğretmenler veya öğrenciler okulun personeli zannediyorlar bizi.”* [P1,13,5]. *“Mesela diyorlar ki ‘ödüllendirmeleri yönünde çalışma yapmalı’ böyle istekleri de oluyor.”* [P2,15,5]. *“Biz onlara her konuda yardımcı olduğumuz için devamlı iyi ve güler yüzle karşılaşmışlardır. Teşekkür edip, okulun kapısına kadar uğurluyorlar. Haberleri olduğu takdirde okulun kapısında dahi bizi karşıyorlar.”* [P3,18,1]. *“Onlar çok memnun. Başa çıkamadıkları işlerde yardım ediyoruz. Onlara güven telkin etmişiz. Biliyorlar ki gerektiğinde olaylar adli mercilere yansımayacak. Kimsenin zarar görmeyeceği şekilde olayları çözeceğimizi biliyorlar. Bir-iki gün gitmeyince gelmediniz diye sitem ediyorlar. Polis okul çevresinde dolanınca olumsuz kişilerin caymasına sebep olacağını biliyorlar.”* [P4,27,7].

Okullarında sorun olmayan bazı okul yöneticileri okullarına polis gelmesinden rahatsızlık duyabilmektedir: *“Özetle okulda sorunu olmayan idareciler okul polisinin ya da polisin okulda görülmesinden rahatsızlık duyuyor. Sanki çocukların psikolojilerinin bozulacağını düşünüyorlar.”* [P5,23,5].

2. Öğretmenler

Okul polisleri, öğretmenlerle diyalog halinde olmadıklarını fakat uygulamadan öğretmenlerin genel olarak memnun olduğunu belirtmiştir. Örneğin: *“Biz genellikle idarecilerle diyaloga geçtiğimiz için öğretmenlerimizle pek fazla şeyimiz olmuyor ama okullarımızda öğretmenlerle de görüşüyoruz. Onlardan da olumlu tepkiler alıyoruz. Okul giriş ve çıkışlarında özellikle bayan öğretmenler*

örneğin bazı olumsuz durumlara maruz kalabiliyorlar. Biz geldiğimiz zaman istenmeyen davranışların yapılmadığını söylüyorlar." [P2,15,5]. "Öğretmenler, çok özel bir konu olduğunda sorunları paylaşabiliyoruz veyahut da teneffüs ve giriş-çıkışlarda onlara kendimizi tanıtmak şartıyla burada böyle bir birimin olduğunu ifade ediyoruz. Bu durumu olumlu karşılıyorlar." [P6,24,4].

3.Öğrenciler

Hedefi olan, sorun olmayan öğrenciler okul polisi uygulamasından memnun olmakta ve yardımcı olmaktadır. Örneğin: "Öğrencilerin çoğu bizi tanır, olumsuz durumları bizimle paylaşır. Örneğin, ağabey kavga olacak diyorlar." [P4,27,7]. "Yanımıza gelip sevgisini belirtiyor. Çoğu öğrenci bizi tanımıyor ama bazıları yanımıza gelip amca diyerek polisleri münhasır sorular sorarak memnuniyetlerini ifade ediyorlar." [P2,15,5]. "Hedefi olan, amacı olan öğrenciler her zaman yanımızda oluyor." [P6,24,4].

Okul içinde sorun çıkarıp devamsızlık yapan, okuldan kaçan öğrenciler okul polisi uygulamasından rahatsızlık duymaktadır. Çünkü okul polisi onların rahat eylem yapmalarını engellemektedir. Örneğin: "Sorunlu öğrenciler bizi tasvip etmiyorlar." [P6,24,4].

4.Veliler

Okul polisi uygulamasıyla çocuklarının güven içinde olduğunu hissetmeleri velileri memnun etmekte ve okul polisinin okulda devamlı bulunmasını temenni etmektedir: "Velilerden genelde olumlu tepki alıyoruz, hep okulun önünde bekleyelim istiyorlar." [P1,13,5]. "Olaylar dâhilinde olumsuz öğrenci velisiyle sürekli görüşüyoruz. Sorunu çözersek veli memnun oluyor." [P4,27,7]. "Okulları gezen, öğrencilerle ilgilenen polislerin olması velileri rahatlatıyor. Bir saç ayağı şeklinde düşünürsek; okul-aile-emniyet üçlüsü şeklinde, bunlardan biri görevini tam yapmazsa illaki bir yerden bir problem çıkar." [P7,13,5].

Okulda çocuğu problem çıkartıp bunun üzerine okul idaresi okul polisini çağırması ve okul polisi öğrenciyle sorun hakkında konuşmuşsa veliler uygulamaya tepki gösterebilmektedir: "Olumsuz karşılayabilen veliler de

çıkıyor. Örneğin çocukla biz görüşmüşüz. Çocuk okulda yaramaz, okul idaresi de bu çocuk rahat durmuyor, sıvri, çevreyi etkiliyor diyorsa bu çocukla görüşüyoruz. Sonra çocuk aileye gidiyor, baba polis beni çağırdı, niye böyle yapıyorsun dedi. Sonra veli idareciyi arayıp niye benim çocuğumu için polisi aradın diyor. Çok nadir de olsa bazen bu tür konularla karşılaşabiliyoruz." [P1,13,5]. "Problemlili çocuğun velisine çocuğuna sahip çık dediğimizde veli memnun olmuyor. Etnik milliyetçilik yapan çocuklar ve aileleri olabiliyor, art niyetli ve cahil insanlarla da karşılaşabiliyoruz. Gerektiğinde adli mercilere yansıtıyoruz." [P4,27,7].

Okullardaki Güvenlik Önlemleri

1.Güvenlik Kameraları

Okul güvenlik kamerasıyla okul öğrenci sayıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Kamera kullanım oranı, kalabalık okullarda (1500 ve üzeri) %46 iken, daha az kalabalık okullarda (750-1499) %42 ve kalabalık olmayan okullarda ise (0-750) %12'dir (Kütük, 2008). Okul polisleri hemen hemen bölgelerindeki tüm okullarda güvenlik kamerası olduğunu belirtmiştir. Güvenlik kamerasıyla, öğrenci davranışlarının kontrol altında tutulduğunu, suçluların tespit edilmesinde kullanıldığını, kötü niyetli kişiler için caydırıcı nitelik taşıdığına vurgu yapmışlardır: "Olumsuz herhangi bir şey olmuyor. İçerden öğrencinin hal ve hareketini idareciler izliyor. Bunları öğrenci bildiği için dışarıda değişik şekilde hareketler yapmıyor, öğrenci kendisine çeki düzen veriyor." [P1,13,5]. "Her okulda var. Okulda olan olumsuz olayın ispatı ve tespitini daha kolay yapıyoruz. Güvenlik kameraları bizim için bir muhbir görevi niteliğindedir. Caydırıcı etkisi de var." [P4,27,7]. "Okul çevresinde art niyetli, tinerici gibi, hırsız gibi kişileri kameraların çekmesi, önleyici ve şüpheli şahsı tespit etme açısından çok faydalıdır." [P5,23,5].

2.Özel Güvenlik Görevlileri

Okulların özel güvenlikçilerinin bulunup bulunmamasını etkileyen en önemli unsur okulun sahip olduğu bütçenin durumudur. Bütçesi iyi olan okullar ve özel okullar rahatlıkla eğitimli özel güvenlik görevlileri çalıştırabiliyorken, bütçesi iyi olmayan okullar ya eğitimsiz kişileri çalıştırmakta ya da hiç özel güvenlik görevlisi bulundurmamaktadır.

Araştırma bulgularına göre okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğu, güvenlik konusunda eğitim almamış, güvenlik ekipmanları olmayan, okul aile birliklerinin kendi imkânlarıyla tuttuğu, geçici, emekli, ek gelire ihtiyacı olan, en azından görüntüsüyle caydırıcı olması beklenen kişilerdir. Okul polislerine göre bu güvenlik görevlileri tam anlamıyla etkili olmasalar bile dışarıdan gelecek tehlikeleri gözlemlemeleri açısından, öğrencilerin giriş-çıkışlarını kontrol etmeleri açısından faydalı olmaktadır: *“Bizim bölgemizdeki okullarda yüzde 20-30 civarında geçici güvenlik görevlisi var. Okul-aile birliği dışardan para karşılığında geçici güvenlik tutmuş. Bunlarda genelde emekli ve ek gelire ihtiyacı olan insanlar. Bunların özel güvenlik kursunu almış, yetiştirilmiş, bilgili, okulun önünde ne gibi aksaklıklarla karşılaşılır, ne gibi suçlar işlenir, bunları bilecek personelin olması, zor durumlarda nasıl baş edilebilir, suçların öncelikle önlenmesi ve okulun önünde yaşanmaması için neler yapılabilir bilecek kişilerin orada özel güvenlik görevlisi olması gerekir.”* [P1,13,5]. *“Her okulda, özel ekipmanlarıyla olmalı. Örneğin özel güvenliği olan okullarda bizim işimizde azalmaktadır.”* [P4,27,7]. *“En azından görüntü açısından bize olumlu sonuçlar veriyor. Giriş çıkışların kontrol edilmesi, dışardan gelebilecek tehlikeleri gözlemeleri gibi konularda önleyici tedbir açısından olumlu. Bizi ilgilendiren konularda hem destekleyici hem de bilgi anlamında katkıları oluyor.”* [P6,24,4].

3. Metal Detektör

Bir araştırmada öğrencilerin %55'i, okulda kanunen yasaklanmış suç aleti bulunduran öğrencilerin olduğuna ve yine bu öğrencilerin %25'i istediklerinde ateşli silah bulabileceklerini belirtmişlerdir (Güven ve Dönmez, 2002). Ülkemizde okullara sokulan kesici, delici ve patlayıcı aletlerle öğrencilere ve öğretmenlere karşı işlenen bıçaklama, öldürme, gasp, haraç alma, olayları devam ederken okul girişlerinde metal detektörlerin olmayışı bir eksiklik değil güvenlik zafiyeti halini almıştır. Nitekim Avrupa (Dikbaş, 2008) ve Amerika'daki (Dönmez ve Güven, 2001) okullarda metal detektör kullanılmaktadır. Araştırmamıza katılan okul polisleri, okullarda metal detektörün genel olarak kullanılmadığını belirtmiştir. Polislerin çoğu metal detektörün okul girişlerinde kullanılmasının yararlı olmayacağını düşünmektedir. Örneğin: *“Hepsinde yok ama birkaç tanesinde güvenlik personeli var onlar kullanıyorlar. Okullarda grup olarak giriş-çıkış yapıldığı için öğrencileri*

detektörle kontrol şansları yok. Uygulanmak için öğrencileri tek tek içeri almanız gerekli." [P2,15,5]. "Böyle bir şey de zaten öğrencilerde baskı yaratır. Her öğrencinin detektörle araması öğrencide olumsuz bir yere giriyorum izlenimi verebilir." [P7,13,5].

4. Nöbetçi Öğretmen/Öğrenci

Araştırmaya katılan tüm okul polisler nöbetçi öğretmenin okul içinde kontrol unsuru olduğunu belirtmektedir. Birkaç okul polisi, bazı nöbetçi öğretmenlerin görevlerini layıkıyla yapmadığını vurgulamaktadır: "Nöbetçi öğretmenler genelde okulun içine bakıyor. Okulun etrafına da giriş-çıkışta bir baksalar daha iyi olur." [P1,13,5]. "Nöbetçi öğretmenlerin faydası var." [P3,18,1]. "Nöbetçi öğretmenlerin her birinin görevini layıkıyla uygulayabildiklerini düşünmüyorum ama bu konuda çok hassas davranan öğretmenlerimizi de görüyoruz." [P6,24,4].

Nöbetçi öğrencilerin ise güvenlik anlamında bir etken olmadığını, idarecilerin getir-götür işlerini yaptıklarını ve ziyaretçileri kayıt altına aldıklarını belirtmişlerdir: "Nöbetçi öğrenciler, gerek yaşı itibarıyla gerek sorumlulukları itibarıyla işin çok bilincinde değiller. Yönetimin onlara verdiği görevi çok benimsetmedikleri anlaşılıyor." [P6,24,4].

5. Dış Kapı Nöbetçisi

Dış kapı nöbetçilerinin, ziyaretçileri kayıt altına alması açısından faydalı olmakla birlikte öğrenci, ne yapacağı konusunda yeterli değildir. Ayrıca güvenlik açısından sakıncalı bölgelerde öğrencilerin nöbetçi olarak görev yapması sakıncalıdır. Örneğin: "En azından çocuk haber veriyor. Hiç olmazsa kayıt oluyor." [P4,27,7]. "Örneğin bizim çalıştığımız bölgede, okulla ilgisi olmayan şahıslarda okula gelebiliyor, yaşı küçük çocukların dış kapıya konulması bence sakat bir uygulama. Kötü bir durumla karşılaştıklarında çocukların psikolojisi bozulabilir. Kesinlikle dış kapıda özel güvenlik görevlisi olmalı, onun haricinde çocukların görevlendirilmeleri hiç sağlıklı değil. İçerde belki olabilir ama dışarıda olmamalı." [P5,23,5].

6. Ziyaretçi Kartları

Ziyaretçi kartı uygulaması bütün okullarda bulunmaktadır. Okul polislerinin tamamına göre okula ziyaretçi olarak gelen kişinin kimliği yazıldığı, niye geldiği, kiminle görüşeceği belli olduğu için gerekli bir uygulamadır: *“Güvenlik açısından gerekli, her okulda da olması gerekiyor doğrusu. Çünkü kartı alabilmek için bir belge veriyorsunuz, kayıtlarımız yapılıyor, herhangi bir şey olduğu takdirde kayıt bulunduğu için, arandığı zaman o kişi bulunabilir.”* [P3,18,1].

Uygulamanın Okullardaki Şiddet Olayları Üzerindeki Etkisi

Okul polislerine göre okul polisi uygulamasından sonra okul ve çevresindeki şiddet olayları azalmıştır. Polisler, okullarda suça meyilli olanlar için caydırıcı olmakta, kavgaları önlemekte, öğrencilerin kontrolsüz okula geliş-gidişlerini düzenlemekte, okul çevresinde zararı olabilecek kişileri uzaklaştırmakta, boş gezen öğrencileri tespit edip okullarına götürmekte, sigara içenleri okul idaresine bildirmekte, sorunlu çocukların aileleriyle görüşmektedirler: *“İstatistiklere bakıldığında, okullarda yaşanan olayların yüzde yetmiş-yüzde seksen civarında düştüğünü görebiliyoruz. Okul müdürleriyle de görüşürseniz onlarda size aynı şeyi söyleyeceklerdir.”* [P1,13,5]. *“Neticede bu durum caydırıcılık ifade eder. Suça meyilli olan insanları en azından caydırabiliyorsunuz, biliyor ki okullarda polis var. Farklı amaçla okula gelmek isteyenler, okulda polis olduğunu bildiği için gelmekten vazgeçiyor ya da olumsuz bir şey yapacaksa daha farklı alanlar seçiyor. Biz bu şekilde en azından bu tip şeyleri daha farklı alanlara kaydırarak okulları bunlardan kurtarmış gibi olabiliyoruz.”* [P2,15,5]. *“Okul polisi olmadığı takdirde bunu iddialı söylüyorum yüzde doksan olaylar artar.”* [P5,23,5].

Uygulamanın Okul Polisine Kazandırdığı Deneyimler

Okul polislerinin okul polisi uygulamasıyla birlikte kazandıkları kişisel ve mesleki deneyimler şu şekildedir: *“Doğrusu bir öğrencinin nasıl yetişmesi gerektiğini öğrendim.”* [P1,13,5]. *“Çocukları daha iyi anladık.”* [P1,13,5]. *“Okul idarecilerini, öğretmenleri ve aileleri çok daha iyi anlıyorsunuz.”* [P2,15,5]. *“Okulların problemlerinin neler olduklarını öğrendik.”* [P3,18,1]. *“Öğrencilerin*

çektığı sıkıntıları öğrendik. Bizim neler yapabileceğimiz ve onlara nasıl yardımcı olabileceğimizi öğrendik.” [P3,18,1]. “Çocuklar ve okulla ilgili bilmediğim şeyleri öğrenmiş oldum.” [P4,27,7]. “Okul içine girince idarecilerin ve öğretmenlerinin işinin çok zor olduğunu gördüm.” [P4,27,7]. “Çocukların psikolojik yapılarıyla ilgili deneyim kazanmış olduk.” [P5,23,5]. “Çalıştığım bölgede çok fazla fakir insan var. Onların ailevi, ekonomik ve sosyal çevrelerini, ne şartlar içinde yaşadıklarını, neye ihtiyaçları olduğunu, insan manzaralarını görmüş olduk.” [P5,23,5]. “Her geçen gün geçtiğimiz yıllara göre tecrübe ediniyoruz.” [P5,23,5]. “Kendi çocuğumla ilgili bakış açım değişti.” [P7,13,5]. “Zararlı alışkanlıklardan korunma yollarının farkına nasıl varırız diye düşünmemi sağladı.” [P7,13,5].

4. TARTIŞMA

Okul güvenliği, hem okul içi hem de okul dışı çevrenin değiştirilmesine yönelik düzenlemenin yapılmasını, saldırganlık gibi istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmaya yönelik tedbirler alınmasını ve okul programlarının etkili, sosyal, birey merkezli olmasını amaçlar. Bu amaçların gerçekleştirilebilmesi, yönetim ve toplumun desteğinin sağlanmasıyla mümkündür (Baginsky, 2003).

Araştırma bulgularına göre okul polisi olarak görevlendirilen personelin uygulama öncesi aldıkları eğitimler, eğitimlerin süreleri ve şekilleri farklılık göstermektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği'ne göre çocuk polisi; polisin çocuklara yönelik olarak yürüteceği hizmetler konusunda, sıfır-on sekiz yaş grubu gelişim özellikleri, davranış bilimleri, mülakat teknikleri, iletişim becerisi gibi konularda hizmet içi eğitim almış, sivil istihkak alan emniyet hizmetleri sınıfı personelini ve hizmet branşını temsil etmektedir. Okul polisleri de Çocuk Şube Müdürlüğüne bağlı polis memuru oldukları için bahsedilen bu eğitimleri hizmet içi eğitim olarak aldıkları kendi söylemlerinden anlaşılmaktadır. Fakat okul polislerine görevlendirildikleri okulların işleyişi, öğrenci-öğretmen-okul-veli iletişimi, okulların görev ve sorumluluklarıyla ilgili ayrı bir eğitim verilmemektedir. Bu eksiklik okul polislerinin uygulama esnasındaki kendi deneyimleri ve gözlemleriyle kapatılmaya çalışılmaktadır.

Okul polisi olarak görevlendirilen personelin sahip olması gereken net bir ölçüt yoktur. Bu durumda okul polisi olarak görevlendirilecek kişiyi belirlemek tamamıyla amirlerin tasarrufunda bulunmaktadır. Mülakat yapılan okul polislerinin algılarına göre okul polisi olacak personelde en az şu ölçütler aranmalıdır: Ebeveyn olmak ve kişisel yeterlik/donanım. Araştırma bulgularına göre okul polislerinin, bir okul polisinde olması gerektiğini düşündüğü nitelikler Elazığ İl Emniyet Müdürlüğü'nün 713 kişiyle yapmış olduğu çalışma verileriyle uyumludur. İdeal polis ilk önce dürüst ve güven veren (%58), insan haklarına saygılı (%15), hoşgörülü ve sağduyulu (%14), yasalara ve kurallara uyan (%9), halktan biri olduğunu unutmayan (%4) bir kişiliğe sahip olması gerekir (Kazu, 2002). Örneğin Şenöz'e (2008) göre de halkın ilgisiz ve saygısızca karşılanması, horlanması, kaba, sert, kötü gibi tutum ve davranışlar sergilenmesi polis imajına zarar vermektedir. Bu nedenle polis, devletin temel unsuru olan vatandaşa karşı güler yüzlü, cana yakın, sıcak, hızlı, pratik ve çözüm bulan davranış içinde olmalıdır.

Okul polislerinin çoğu görevli oldukları okullara ait bilgileri eğitim-öğretim yılı başında okullardaki yetkililerden almakta ve bununla ilgili bir dosya hazırlamaktadır. Okul polisleri görevli oldukları okullarda ve çevrelerinde aşağıdaki uygulamaları yapmaktadırlar:

- Okullarda öğrenci giriş-çıkışlarını kontrol etmek,
- Okul çevresinde, dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı kontroller yapmak,
- Okul çevresindeki uygunsuz kişileri ve seyyar satıcıları uzaklaştırmak,
- Okul çevresinde şüpheli kişilerin kimliklerini bilgi merkezinden sorgulamak ve üst baş araması yapmak,
- Okul idarecileriyle görüşerek okul sorunları hakkında bilgiler alıp ortak çözümler üretmeye çalışmak,
- Bölgedeki (internet) kafe gibi yerlerin, ruhsat, küçük çocukların gelmesi, sigara kullanımı ve filtre kontrolünü yapmak,
- Adli olayları çocuk şubeye intikal ettiren olayın takibini sağlamak,
- Okullarda eğitici seminerler düzenlemek,

- Okullarda sorun çıkaran, devamsızlık yapan öğrenci ve aileleriyle görüşmek,
- Psikolojik desteğe ihtiyacı olan risk grubundaki öğrenciler için çocuk şubedeki psikologdan yardım almak,
- Okul ziyaretinin tutanağını tutup yetkili kişiye imzalatmak.

Okul polisleri, öğrenci mevcutlarına göre okullardaki rehber öğretmen sayısının yetersizliğine vurgu yapmaktadır. Bunun yanında, okul polislerine göre, rehber öğretmenler, öğrenciyle ilgili bilgileri -sır olduğu gerekçesiyle- okul polisiyle kimi zaman paylaşmadıkları ve okul yöneticilerinin de kendilerinden habersiz okul polislerine bilgi aktarmamaları konusunda rehber öğretmeni uyardıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla koordinasyonda sıkıntı yaşandığı aşikârdır. Bu problem okul polisi uygulamasının sağlıklı işlemesi için önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca rehber öğretmen-yönetici-okul polisi, okul yöneticisi başkanlığında bir araya gelerek sorunların çözümünde paylaşımda bulunabilmelidir. Aksi takdirde belki de okulu savunma amaçlı -iyi niyetli- koruyucu davranışlar uygulamada yine okula ve öğrenciye olumsuz yansiyabilmektedir. Nitekim Güven (2002), rehber öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görevlerini; okulda yaşanan güvenlik sorunlarını, nedenlerini, alınabilecek önlemleri belirleyici nitelikte çalışmalar yapmak ve bu çalışmaların sonuçlarını okul yönetimiyle paylaşmak ve okul güvenliğini tehdit eden çevresel faktörleri ve alınması gereken önlemleri belirleyici çalışmalar yapmak olarak belirtmiştir.

Diğer taraftan okul yöneticileri de okullarındaki sorunları okul polisiyle kısmen paylaşmaktadır. Çoğu zaman babacan tavırlarla okulun adı çıkmasın, öğrencinin adı duyulmasın gibi koruyucu reflekslerle; kavga, yaralama, sarkıntılık, etnik milliyetçilik gibi bir takım sorunların üstünü örtmeye çalışmaktadır. Okul yönetimi kimi zaman paylaşmadıkları sorunlar yüzünden zor duruma da düşebilmektedir. Bu bulgu Debarbieux'un (2009) bulgularıyla uyumludur. Nitekim araştırmada da okul polislerinin algısına göre okul yöneticileri okullarındaki sorunları kısmen paylaşmakta, okulun- öğrencinin adı çıkmasın, iyi öğrencileri ve iyi öğretmenleri kaybetmeyelim kaygısıyla paylaşımından kaçınmaktadır.

Buna mukabil, okul yönetimi, öğretmen, veli ve öğrencilerin okul polisine bakış açısı genel olarak olumlu olmakla birlikte, burada belirleyici olan durum, sorun teşkil eden bir durumun varlığıdır. Örneğin, hedefi olan, sorunlu olmayan öğrenciler okul polisi uygulamasından oldukça memnundur. Bu bulgu, Reddick ve Peach (1998) tarafından öğretmenlerin okullarda yaşanan güvenlik ve şiddet olaylarını nasıl algıladıklarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın bulgularıyla uyumludur. Araştırmada, öğretmenlerin çok büyük bir çoğunluğu (%93) okullarda polis memurlarının görevlendirilmesi gerektiğini ve kendilerine zarar veren kişilere karşı daha fazla koruma sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir (*akt*, Özer, 2006). Nitekim Güven ve Dönmez (2002) de okullarda öğrenmenin istenilen düzeyde gerçekleşmesi, eğitimsel hedeflere ulaşılması için en temel koşullardan birinin, öğrencilerin ve okul personelinin kendilerini güvende ve özgür hissettikleri bir eğitim ortamının sağlanmasına vurgu yapmaktadır.

Bunun yanında okul polislerinin görevli oldukları bölgelerin kapsama alanı büyük, sorumlu oldukları okul sayısı fazladır. Okul polislerinin ikisi araca sahipken diğerleri yaya olarak çalışmaktadır. Bu durum bir gün içinde gidebildikleri okul sayısını ve bir okulda olay olduğu zaman ulaşma sürelerini etkilemektedir.

Okullardaki güvenlik önlemleri konusunda okul polisleri bölgelerindeki okullarda güvenlik kamerası olduğunu ve bu durumun olumlu olduğunu değerlendirmektedir. Okul polislerine göre, okullarda çalıştırılan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğu, profesyonel olmayan kişilerden oluşmaktadır. Okullarda metal detektörün kullanılmadığı belirtilmiştir. Polislerin çoğu metal detektörün okul girişlerinde kullanılmasının yararlı olmayacağını düşünmektedir. Ayrıca, dış kapı nöbetçilerinin, ziyaretçileri kayıt altına alması açısından faydalı olmakla birlikte görevlendirilen öğrenci, ne yapacağını tam olarak bilememektedir. Güvenlik açısından sakıncalı bölgelerde öğrencilerin nöbetçi olarak görev yapması sakıncalıdır. Ziyaretçi kartı uygulaması bütün okullarda bulunmaktadır. Okul polislerinin tamamına göre bu tip uygulamalar eksiklerine rağmen gerekli bir uygulamadır.

Okul polisi uygulamasından sonra okul ve çevresindeki şiddet olayları azalmıştır. Bu bulgu ABD'deki ilkokullarda ve ortaokullarda yaşanan güvenlik, disiplin ve uyuşturucu kullanımı sorunlarına ilişkin ilkokul ve ortaokul yöneticilerinin algılarının belirlenmesi amacıyla Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi tarafından hazırlanan rapordaki "Müdürlerin %62'sine göre güvenli, disiplinli ve uyuşturucu kullanılmayan okulların oluşturulmasında, polis tarafından sağlanan yardım ve eğitimsel destek büyük öneme sahiptir" bulgusuyla uyum sağlamaktadır (Shaw, 2008).

Ayrıca, okul polislerinin okul polisi uygulamasıyla birlikte kişisel gelişim kazandıklarını belirtmişlerdir.

Okul güvenliğine olumlu katkılar sağlayacak olan okul polisi uygulaması her şeye rağmen okul güvenliği için yeter şart değildir. Nitekim Özer ve Dönmez (2007), okul güvenliğinin, salt güvenlik teknolojileriyle çözülemeyecek bir olgu olduğuna, bunun yanında okulun fiziksel ortamının, okulun ikliminin ve okulun kültürünün de okul güvenliği için önemli kavramlar olduğuna dikkat çekmektedir. Ayrıca okul polisi uygulaması ya da okul iklimi-kültürü yaklaşımlarından salt birinin uygulanmasının da okulda güvenliğin sağlanmasında yeterli olmayabileceğine (Dönmez ve Özer, 2009) dair görüşler vardır. Dolayısıyla okul polisi uygulamasını destekleyecek diğer boyutlar da göz önünde bulundurulmalıdır.

Araştırma bulguları doğrultusunda şu önerilere yer verilmiştir:

Milli Eğitim Bakanlığına;

Okullara özel güvenlik görevlisi kadrosu verilmelidir. Bu görevliler, profesyonel eğitimden geçmiş, okullarda yaşanabilecek sorunları ve bunların çözüm yollarını bilen, çocuk psikolojisinden anlayan, çevresinde etki bırakabilen kişilerden seçilmelidir.

Okul yöneticilerinin okul polisliği uygulamasına pozitif destek vermesi ve uygulamada okul yönetimi-rehber öğretmen-okul polisinin arasında koordinasyon sağlanmasına dönük tedbirler alınmalıdır.

Okulların ihtiyacı olan rehber öğretmen sayısı okulun büyüklüğü ve sorun yoğunluğuna göre artırılmalıdır.

Okul yönetimine;

Çocukların enerjileri spora, sosyal faaliyetlere yönlendirilmeli ve her okul için -çevrenin imkânlarından yararlanarak- bir spor kompleksi (haftanın belirli günleri) tahsis edilmelidir.

Okullarda disiplin sorunları göz önünden geçirilmelidir.

Rehberlik ve nöbet görevi, öğretmenler için önemli bir uygulamadır. Bu görevlerin önemine ilişkin okul yönetimi, -rehber öğretmenlerce- seminer düzenlemelidir.

Öğretmenlere;

Öğretmenler, öğrenci velileriyle belirli aralıklarla daha niteliksel görüşme yapmalı, velilerin telefonlarını ve adreslerini almalıdır.

Öğrencilerin, okulun dış kapısında nöbet tutma uygulaması gözden geçirilmelidir.

Öğrencilere;

Okul dışında gördükleri ve yaşadıkları olumsuzlukları, okulda sorun çıkarmaya çalışan öğrencileri; ailelerine, okul idarelerine, rehber öğretmenlere veya polis 155'e bildirmelidir.

Ailelere;

Aileler, çocuklarının arkadaşlarını, onların ailelerini ve bu arkadaşların aileleriyle ilişkilerini yakından takip etmelidir.

Aileler, çocukların okula geliş-gidişlerinin takibini yapmalıdır.

Emniyete;

Okul polisi sayısı arttırılmalı, okul polislerinin daha hızlı ve işlevsel olabilmesi için motorize ekipler (Yunus, Şahin gibi) görevlendirilmelidir.

Okul polislerinin bir bay-bir bayan personelden oluşması yararlı olabilir. Böylelikle okullardaki hem erkek hem kız öğrencilerin sorunlarına daha etkili yaklaşılabilir.

Okul polisleri, her eğitim-öğretim yılının başında öğrencilere kendilerini ve uygulamayı tanıtıcı programlar düzenlemelidir.

Okul polisleri, okullara en yakın yerden görevlendirilerek okulları sık ziyaret etmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- AYAS, T. (2008). *Zorbalığı önlemede tüm okul yaklaşımına dayalı programın etkililiği*, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BAGINSKY, M. (2003). *Safeguarding children and school*. USA: Deakin University Pres.
- BAHAR, H.İ. (2006). *Okulda şiddet polisiye önlemlerle çözülemez gözetim toplumun inşası*, <http://www.usakgudem.com> adresinden 10.12.2009 tarihinde erişilmiştir.
- BAŞARAN, İ.E. (2000). *Eğitim yönetimi*, Ankara: Feryal Matbaası.
- DEBARBIEUX, E. (2009). *Okullarda şiddet küresel bir tehdit*, Çev. İ. Yerguz. İstanbul: İletişim Yayınları.
- DEMİRTAŞ, İ.Y. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin rol ve beklentileri*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DİKBAŞ, Y. (2008). *Okul girişlerinde metal detektör*. <http://www.kokturkler.net> adresinden 14.12.2009 tarihinde erişilmiştir.
- DÖLEK, N. (2002). *Öğrencilerde zorbaca davranışların araştırılması ve önleyici bir program modeli*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- DÖNMEZ, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7(25), 63-74.

- DÖNMEZ, B. & Güven, M. (2001). Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri, *VI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetler Kitabı*, Ankara: ODTÜ Eğitim Fakültesi.
- DÖNMEZ, B. & Güven, M. (2002). Ortaöğretimde görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri, *Yaşadıkça Eğitim*, 75(74), 60-64.
- DÖNMEZ, B. & Güven, M. (2003). Genel liselerdeki yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları, *Çağdaş Eğitim*, Aralık, 304.
- DÖNMEZ, B. & Özer, N. (2009). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre kamera sisteminin okul güvenliği açısından değerlendirilmesi, *17. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Sakarya, 01-03.09.2008, Yönetim, Özel Sayı, 17/2, 674-682.
- GARCIA, C.A. (1994). Creating a safe school climate, *Thrust for Educational Leadership*, 24(2), 22-24.
- GARZA, K. (2002). School security moves into the digital age, *THE Journal*, 30(5), 44-45.
- GEYİN, Ç. (2007). *Genel liselerde okul güvenliği algılarının incelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GÜVEN, M. (2002). Okul güvenliğinde psikolojik danışmanların rolü ve görevleri, *Eğitim Araştırmaları*, 3(9), 68-72.
- GÜVEN, M. & Dönmez, B. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı ve beklentileri, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(4), 59-68.
- HUFF, R.C. & Trump, K.S. (1996). Youth violence and gangs: School safety initiatives in urban and suburban school districts, *Education and Urban Society*, 28(4), 492-503.
- KAZU, İ.Y. (2002). Polis-halk ilişkileri konulu anket, Elazığ ili örneği, *Polis Dergisi*, 8(32).
- KOÇ, Z. (2006). *Lise öğrencilerinin zorbalık düzeylerinin yordanması*, Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- KÖKSAL, O.K. (2008). *Polis, okullar ve suçun önlenmesi önsözü*, Ankara: Strateji Geliştirme Başkanlığı.

- KÜTÜK, Ö. (2008). *Liselerde okul güvenliğine yönelik bir çalışma*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- LAMBERT, R.D. & McGinty, D. (2002), Law enforcement officers in schools: Setting priorities, *Journal of Educational Administration*, 40(3), 257-273.
- NANJIANI, N.A. (2000). School violence and technology. *THE Journal*, 27(10), 76-79.
- OLWEUS, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Oxford and Cambridge, MA: Blackwell Publishers.
- ÖZER, N. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- ÖZER, N. & Dönmez, B. (2007). Okul güvenliğine ilişkin kurumsal etkenler ve alınabilecek önlemler, *Milli Eğitim*, 173, 299-313.
- PİŞKİN, M. (2002). Okul zorbalığı tanımı türleri ilişkili olduğu faktörler ve alınabilecek önlemler, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 531-562.
- SABAH (2009). *Çapkın: Her okulda bir polis olacak*, 26.09.2009
- SATAN, A. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorba davranış eğilimlerinin okul türü ve bazı sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisi*, Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- SCHNEIDER, T.; Walker, H. & Sprague, J. (2000). *Safe school design: a handbook for educational leaders- applying the principles of crime prevention through environmental design*, Eugene: Clearinghouse on Educational Management, University of Oregon.
- ŞENÖZ, İ. (2008). Suç önlemede halkla ilişkilerin rolü: Adıyaman örneği, *Polis Dergisi*, 14, 54-66.
- SHAW, M. (2008). *Polis, okullar ve suçun önlenmesi: Mevcut uygulamaların ön incelemesi*, Çev. A. Polat, Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- STEPHENS, R.D. (1995). *Safe schools: A handbook for violence prevention*. Bloomington, IN: National Education Service Center.
- VERDUGO, R. (1999). Safe schools: Theory, data, and practices, *Education and Urban Society*, 31, 267-285.

- VERDUGO, R.R. & Schneider, J.M. (1999). Quality schools, safe schools: A theoretical and empirical discussion, *Education and Urban Society*, 31(3), 286-308.
- YAMAN, E. (2010). Psikoşiddete (mobbinge) maruz kalan öğretim elemanlarının örgüt kültürü ve iklimi alguları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(1), 547-578.
- YAMAN, E.; Eroğlu, Y. Bayraktar, B. & Çolak, T.S. (2010). Öğrencilerin güdülenme düzeyinde etkili bir faktör: Okul zorbalığı, *Akademik Bakış*, 20.